

توصیف بالینی و بیماریزایی جراحات بافت شاخی انگشت در گاو شیری

دکتر ایرج نوروزیان

گروه آموزشی علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران - ایران

بطور کلی جراحات مسبب لنگش در گاو شیری را میتوان در دو گروه عفونی و غیر عفونی طبقه بندی نمود. جراحات عفونی که عمدتاً در نسوج صاف ناحیه انگشتان بویژه پوست ناحیه انگشتی و بین انگشتی رخ داده و با بروزی ناگهانی و میزان شیوع بالا و در بعضی از مواقع در نسیبهای اپیدمیک رخ میدهد و گروه دیگر جراحیاتی که غیر عفونی و با منشاء تغذیه ای میباشد و در نسوج شاخی انگشت جلوه نموده و متعاقب اسیدوز تحت بالینی حادث میگرددند. این دسته از جراحات بروزی حادث نشده لیکن شیوع چشمگیر آن در یک گله خسارت جبران ناپذیری را به جمعیت گاو شیری وارد می نماید. بطوریکه بیشترین حذف گاووان یک گله به علت لنگش مرتبط با این دسته از جراحات میباشد. اسیدوز تحت بالینی رخدادی جمعیتی بوده بیشترین جراحات ناحیه بافت شاخی انگشت را مرتبط با آن میدانند. کاهش روزانه pH شکمبه به میزان ۵/۵ برای مدت زمان خاص، گاو شیری را مستعد ابتلا به اسیدوز تحت بالینی نموده بطوریکه در کنار علائمی چون کاهش اشتها، کاهش وزن و اسهال، لنگش ناشی از تورم بافت مورق تحت بالینی و جراحات مربوط با آن بروز می نماید.

واژه هایی چون پودودرماتیت غیر عفونی منتشر (Pododermatitis Aseptica Diffusa)، تورم بافت کوریوم (Coritis) و اخیراً از هم گسیختگی بافت شاخی (Claw Horn Disruption) نامگذاره هایی اند که به منظور توصیف دقیق فرآیند بیماری تورم بافت مورق تحت بالینی پیشنهاد شده اند. لیکن هنوز واژه تورم بافت مورق تحت بالینی انگشت توصیفی مناسب از مجموعه جراحیاتی است که بافت شاخی ناحیه انگشت را متاثر می نماید. جهت آگاهی یافتن از مکانیسمهایی که در داخل جعبه شاخی انگشت رخ میدهد، بیماریزایی تورم بافت انگشت را در سه مرحله طبقه بندی می نمایند: مرحله ۱) اختلالات عروقی در ناحیه کوریوم که منجر به استحاله شدن محل اتصالی درم و اپیدرم میشود. مرحله ۲) جدا شدن استخوان بند سوم انگشت و فشرده شدن کوریوم کف و پاشنه. مرحله ۳) توسعه جراحات در کپسول شاخی انگشت.

در این مقاله ضمن به تصویر کشیدن سیمای پاتولوژیک این سه مرحله به جراحات بافت شاخی مرتبط با تورم تحت بالینی بافت مورق ناحیه انگشت که طیف وسیعی مشتمل بر تغییر رنگ بافت شاخی ناحیه کف به زرد و واکسی شدن آن، خونریزی در ناحیه کف و تشکیل زخم، زخم ناحیه خط سفید و جداشدگی بافت شاخی در ناحیه مزبور، دو پوسته شدن بافت شاخی در ناحیه پنجه و پاشنه که منجر به زخم در ناحیه پنجه و پاشنه میگردد را شامل میشود، اشاره داشته و بر چگونگی تشخیص، درمان و پیشگیری از این رخدادها اشاره میشود.